

ประโยค ป.ธ. ๓

วิชา แปลมคธเป็นไทย

สอบ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ส่า ส่าฐุ ทเวาติ วุตตนเยแนว สพพ กตวา ปูน ตสฺส สิริคพฺภํ โอบาสยมานา
 อากาเส จตฺวา โภ เอโสติ วุตเต อหนตฺเต จตฺตตฺตทวารโกฏฺจเก อธิวตฺถา อนุชพาลเทวตา
 มยา อนุชพาลตาย ยํ ตุมหากํ สนฺติเก กถิตํ ตํ เม ชมถ สกฺกสฺส หิ เม วจเนน
 จตฺปณฺณาสโกฏฺธิณํ สํหริตฺวา ตฺวจฉคพฺภปุรณฺเนน ทณฺทกมฺมํ กตํ วสนฺนุจฺฉานํ อลภมานา
 กิลมามีติ อาท ๗ อนุถปิณฺธุโก จินฺตลฺลิตฺติ อยํ เทวตา ทณฺทกมฺมํ เม กตฺนฺติ วทตี
 อตฺตโน จ โทสํ ปฏฺิขานาติ สมนฺมาสพฺพุทฺทสฺส นํ ทสฺเสสฺสสามีติ ๗ โส ตํ สตฺถุ สนฺติกํ
 เนตฺวา ตาย กตฺกมฺมํ สพฺพํ อโรเจสิ ๗ เทวตา สตฺถุ ปาเทสุ สิริสา นิปตฺติตฺวา ภนฺเต ยํ
 มยา อนุชพาลตาย ตุมหากํ คุณฺเณ อชานิตฺวา ปาปํ วจฺนํ วุตฺตํ ตํ เม ชมถาติ สตฺถารํ
 ชมาเปตฺวา มหาเสฏฺฐี ชมาเปสิ ๗ สตฺถา กลฺยาณปาปกาณํ กมฺมานํ วิปากวเสแนว
 เสฏฺฐิจฺฉเวจ เทวตณฺจ โอวทฺนฺโต อธิ คหปติ ปาปปฺคฺคโลปิ ยาว ปาปิ น ปจฺจติ ตาว
 ภาทรานิ ปสฺสตี ยทา ปนฺสฺส ปาปิ ปจฺจติ ตทา ปาปเมว ปสฺสตี ภาทรปฺคฺคโลปิ ยาว
 ภาทรํ น ปจฺจติ ตาว ปาปานิ ปสฺสตี ยทา ปนฺสฺส ภาทรํ ปจฺจติ ตทา ภาทรเมว ปสฺสตีติ
 วตฺวา อนุสนฺธิ ฆณฺฑตฺวา ฐมฺมํ เทเสนฺโต อิมา คาถา อภาสิ

ปาโปปิ ปสฺสตี ภาทรํ	ยาว ปาปิ น ปจฺจติ
ยทา จ ปจฺจตี ปาปิ	อถ (ปาโป) ปาปานิ ปสฺสตี
ภาทรโรปิ ปสฺสตี ปาปิ	ยาว ภาทรํ น ปจฺจติ
ยทา จ ปจฺจตี ภาทรํ	อถ (ภาทรโร) ภาทรานิ ปสฺสตีติ ๗

(ธมฺมปทฏฺจกถาย ปณฺจโม ภาโก/หน้า ๑๒ - ๑๓)

แปล โดยอรรถ

๒. อถ นั ฆรณึ นาม นนุหมาตา เอกา อนาคามีอุปาสิกา อุปสงกมิตวา
 ฆนเต มาทิสาย ธีตริ วิชชมานาย ตุมหากั กิลมนกัจจันตติ อหัง ปาฏิหาริยั
 ภิรุตสสามิตติ อหัง กถัง ภิรุตสสิ ฆรณึตติ ฆนเต เอกสมึ จกุกวาฬคพฺพา มหาปจวี
 อุทกั กตฺวา อุทกสกุณิกา วิย นิมฺมุชิตฺวา ปาจิณจกุกวาฬมุชวภูฏิยั อตฺตานัน ทสเสสสามิ
 ตถา ปจฉิมอุตฺตรทกฺขิณจกุกวาฬมุชวภูฏิยั ตถา มชฺเชม อถ มหาชนา มัง ทิสฺวา กา
 เอสสตี วุตฺเต วกฺขณฺตติ ฆรณึ นามสสา อญันตาว เอกิสฺสา อิตฺติยา อานุกาโว พุทฺธานัน
 อานุกาโว ปน กิทิสฺส ภิรุตสสตีติ เอวํ ติตฺติยา ตุมเห อทิสฺวา ว ปลายิสฺสนตฺติติ ฆ
 สตฺถา ชานามิ เต ฆรณึ เอวรูปั ปาฏิหาริยั กาทุ สมนตฺถภาวํ น ปนายัน ตวตฺถาย
 พุทฺโธ มาลาปฺปไถตติ วตฺวา ปฏิกฺขิปปิ ฆ สาน เม สตฺถา อุนฺชานาติ อทฺธา มยา อุตฺตริตฺร
 ปาฏิหาริยั กาทุ สมนตฺถอ อญฺเอย อตฺติติ เอกมนฺตํ อญฺจาสิ ฆ (ธมฺมปทญฺจกถาย ฉญฺโจ
 ภาโค/หน้า ๗๖)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมงฝึก กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.เทวดานั้น รับพร้อมแล้วว่า ข้าแต่เทพ อ.ติละ ดังนี้ กระทำแล้ว ซึ่งกรรมทั้งปวง โดยนัย(อันท้าวสักกะ) ตรัสแล้วนั้นเทียว ยังห้องอันประกอบแล้วด้วยสิริ ของเศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะนั้น ให้สว่างอยู่ อีก ยินแล้ว ในอากาศ ครั้นเมื่อคำว่า อ.บุคคลนั้น คือ อ.ใคร (อ.บุคคลนั้น เป็นใคร ย่อมเป็น) ดังนี้ อันเศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะนั้น กล่าวแล้ว กล่าวแล้วว่า อ.ข้าพเจ้า เป็นเทวดาผู้โง่เพียงดังคนบอด ผู้สิงอยู่แล้ว ที่ซุ้มแห่งประตูที่สี่ ของท่าน ย่อมเป็น อ.คำใด อันข้าพเจ้า กล่าวแล้ว ในสำนักของท่าน เพราะความที่แห่งตนเป็นผู้โง่เพียงดังคนบอด อ.ท่าน ขอจงอดโทษ ซึ่งคำนั้น แก่ข้าพเจ้า เพราะว่า อ.ทัณฑกรรม อันข้าพเจ้า กระทำแล้ว ด้วยการรวบรวมซึ่งทรัพย์มีโกฏฐาภิสีเป็นประมาณแล้วจึงยังห้องอันเปล่าให้เต็ม ตามคำของท้าวสักกะ อ.ข้าพเจ้า ไม่ได้อยู่ ซึ่งที่เป็นที่อยู่ ย่อมลำบาก ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะ คิดแล้วว่า อ.เทวดานี้ ย่อมกล่าวว่า อ.ทัณฑกรรม อันเรา กระทำแล้ว ดังนี้ด้วย ย่อมรู้เฉพาะ ซึ่งโทษของตนด้วย อ.เรา จักแสดง ซึ่งเทวดานั้น แก่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ดังนี้ ฯ อ.เศรษฐีชื่อว่าอนาถบิณฑิกะนั้น นำไปแล้ว ซึ่งเทวดานั้น สู่สำนักของพระศาสดา กราบทูล ซึ่งกรรมอันเทวดานั้น กระทำแล้ว ทั้งปวง ฯ อ.เทวดา หมอบลงแล้ว ด้วยเคียรเกล้า ที่พระบาท ท. ของพระศาสดา กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.คำอันชั่วใด อันข้าพระองค์ ไม่รู้แล้ว ซึ่งคุณ ท. ของพระองค์ กล่าวแล้ว เพราะความที่แห่งตนเป็นผู้โง่เพียงดังคนบอด อ.พระองค์ ขอจงอดโทษ ซึ่งคำนั้น แก่ข้าพระองค์ ดังนี้ ยังพระศาสดา ให้อดโทษแล้ว ยังมหาเศรษฐี ให้อดโทษแล้ว ฯ อ.พระศาสดา เมื่อจะทรงกล่าวสอน ซึ่งเศรษฐีด้วยนั้นเทียว ซึ่งเทวดาด้วย ด้วยสามารถแห่งวิบากแห่งกรรม ท. ทั้งดีทั้งชั่วนั้นเทียว ตรัสแล้วว่า ดูกรคฤหบดี แม้ อ.บุคคลผู้ชั่ว ในโลกนี้ ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันชั่ว ท. ว่าเป็นกรรมอันเจริญ อ.กรรมอันชั่ว ย่อมไม่ผลิตผล เพียงใด - เพียงนั้น แต่ ว่า อ.กรรมอันชั่ว ของบุคคลผู้ชั่วนั้น ย่อมผลิตผล ในกาลใด อ.บุคคลผู้ชั่วนั้น ย่อมเห็น

ซึ่งกรรมอันชั่ว ว่าเป็นกรรมอันชั่วนั้นเทียว ในกาลนั้น แม้ อ.บุคคลผู้เจริญ ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันเจริญ ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันเจริญ ท. ว่าเป็นกรรมอันชั่ว อ.กรรมอันเจริญ ย่อมไม่ผลิตผล เพียงใด - เพียงนั้น แต่ที่ว่า อ.กรรมอันเจริญ ของบุคคลผู้เจริญนั้น ย่อมผลิตผล ในกาลใด อ.บุคคลผู้เจริญนั้น ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันเจริญ ว่าเป็นกรรมอันเจริญนั้นเทียว ในกาลนั้น ดังนี้ เมื่อจะทรงสืบต่อซึ่งอนุสนธิ แสดงซึ่งธรรม ได้ตรัส ซึ่งพระคาถา ท. เหล่านี้ว่า

แม้ อ.บุคคลผู้ชั่ว ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันชั่ว ว่าเป็นกรรมอันเจริญ - อ.กรรมอันชั่ว ย่อมไม่ผลิตผล เพียงใด-เพียงนั้น แต่ที่ว่า อ.กรรมอันชั่ว (ของบุคคลผู้ชื่อนั้น) ย่อมผลิตผล ในกาลใด (อ.บุคคลผู้ชั่ว) ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันชั่ว ท.ว่า ว่าเป็นกรรมอันชั่ว ในกาลนั้น แม้ อ.บุคคลผู้เจริญ ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันเจริญ ว่าเป็นกรรมอันชั่ว - อ.กรรมอันเจริญ ย่อมไม่ผลิตผล เพียงใด-เพียงนั้น แต่ที่ว่า อ.กรรมอันเจริญ (ของบุคคลผู้เจริญนั้น) ย่อมผลิตผล ในกาลใด (อ.บุคคลผู้เจริญ) ย่อมเห็น ซึ่งกรรมอันเจริญ ท. ว่าเป็นกรรมอันเจริญ ในกาลนั้น ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ครั้นนั้น อุบาสิกา ผู้เป็นอนาคามี คนหนึ่ง ผู้นั้นทมาตุ* ชื่อว่าฉรณี เข้าไปเฝ้าพระบรมศาสดาพระองค์นั้นแล้ว กราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อธิดาเช่นหม่อมฉัน มีอยู่ กิจที่ทำให้พระองค์ลำบาก ไม่มี หม่อมฉันจักทำปาฏิหาริย์ (แทน) ฯ พระบรมศาสดา ตรัสถามว่า เธอจักกระทำอย่างไร ฉรณี ฯ นางกราบทูลว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ หม่อมฉัน จักทำมหาปฐพีในห้องจักรวาทหนึ่ง ให้เป็นน้ำ แล้วด่าลงเหมือนนางนกเปิดน้ำแสดงตนให้ปรากฏที่ขอบปากจักรวาท ด้านทิศตะวันออก ที่ขอบปากจักรวาทด้านทิศตะวันตก ทิศเหนือและทิศใต้ ก็เหมือนกัน

* คำว่า นนทมาตา = นันทมมาตุ เป็นคำยกย่องสตรีผู้ทำคุณประโยชน์แก่สังคมอย่างกว้างขวางในสมัยพุทธกาล เช่น นางอุตตรา นันทมมาตุ, นางเวฬุภัณฑกั นันทมมาตุ เป็นต้น

ตรงกลางก็เช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนั้น ชนเป็นจำนวนมาก เห็นหม่อมฉันแล้ว เมื่อมีใครพูดขึ้นว่า
นั่นใคร ? จักพูดว่า นั่น ชื่อขรรณี อานุกาพของหญิงคนหนึ่ง ยังเพียงนี้ ส่วนอานุกาพของ
พระพุทธเจ้าทั้งหลาย จักเป็นเช่นไร พวกเดียรถีย์ ไม่ทันเห็นพระองค์เลย จักพากันหนีไป
ด้วยอาการอย่างนี้ ฯ ลำดับนั้น พระบรมศาสดา ตรัสกะขรรณินั้นว่า ขรรณี เราทราบอยู่ว่าเธอ
สามารถกระทำปาฏิหาริย์แบบนี้ได้ แต่ว่าพวงดอกไม้นี้ เขามีได้ผูกไว้เพื่อประโยชน์แก่เธอ ดังนี้
แล้วทรงห้ามเสีย ฯ นางขรรณินั้นคิดว่า พระบรมศาสดา ไม่ทรงอนุญาตแก่เรา คนอื่นที่สามารถ
กระทำปาฏิหาริย์ยิ่งขึ้นไปกว่าเรามีอยู่แน่นอน แล้วได้ยื่น ฦ ที่สมควรข้างหนึ่ง ฯ